

Jaarverslag 2016 van de Avifaunistische Kring Nederland (AKN)

1) Bestuurssamenstelling 2016

Voorzitter: Drs. J. F. (Frank) de Miranda
Secretaris: Dr. C. M. (Martin) Lok
Penningmeester: C. J. G. (Kees) Scharringa

2) Ledental

Op 31-12-2016 stonden er 36 leden ingeschreven.

3) Ledenadministratie

Aanmeldingen, adreswijzigingen en opzeggingen bij voorkeur per email sturen naar AKNNOU@hotmail.com of anders per brief naar de secretaris: C.M. Lok, Vliegenvangerlaan 12, 2566RN, Den Haag.

4) Contributie

De contributie voor 2016 was 15 Euro per jaar en wordt voor 2017 verhoogd tot 17 euro.

5) Missie

De Avifaunistische Kring Nederland biedt een ontmoetingsplaats voor ervaren, maar vooral nieuwsgierige beroeps- en amateurornithologen, die binnen en buiten de Kring samenwerking en dialoog zoeken om kennishiaten op het gebied van de Avifaunistiek te identificeren en op te vullen.

Daarbij kan worden gedacht aan:

- a) Initiatieven ter duurzame ontsluiting van Nederlands Ornithologisch Erfgoed, waaronder het ontwikkelen van criteria en beleid voor het behoud, de archivering en het ontsluiten van collecties en gegevensbestanden bijvoorbeeld uit nalatenschappen;

De activiteiten van de Werkgroep Ornithologisch Erfgoed (WOE), zie punt 7, sluiten hierbij aan. Ook het (deel-) project Ornithologisch Erfgoed van (voormalige) Overzeese Gebiedsdelen, zie punt 8.

- b) Initiatieven om kennis te vergaren over de avifaunistiek van gebieden in binnen- en buitenland, waarover relatief weinig of geen op systematische wijze verzamelde kennis bestaat;

Activiteiten van de Werkgroep Georgië sluiten hierbij aan, zie punt 9.
De intentie is om hiervoor intensief samen te werken met Batumi Raptor Count (BRC).

- c) Het organiseren van themasessies over complexe soortgroepen en de vraag welke ondersoorten en populaties in Nederland doortrekken en/of overwinteren;

Hiervoor zijn nog geen plannen gemaakt.

- d) Het organiseren van excursies naar ornithologisch interessante gebieden, mede ter versterking van de band met en tussen de leden.

Ook in 2016 zijn hiervoor verschillende activiteiten ontplooid, zie punt 10.

6) Algemene Ledenvergadering (ALV)

De Algemene Ledenvergadering, die door 14 leden (+ spreker Peter Spierenburg) werd bezocht, vond plaats op 1 oktober 2016 in het Jan Verwey Natuurcentrum te Noordwijk. De ALV werd gevolgd door presentaties door Bas van Balen en Peter Spierenburg. De lezing van Bas van Balen "Redding uit de Vergetelheid" handelde over het veiligstellen en ontsluiten van ongepubliceerde manuscripten en veldnotities verzameld door Nederlandse ornithologen in Ned.Ind./Indonesië. Peter Spierenburg gaf een overzicht van de activiteiten van de Vinkenbaan Meijendel.

7) De Werkgroep Ornithologisch Erfgoed (WOE)

Recent Nederlands ornithologisch erfgoed zoals archieven, dagboeken en beeldmateriaal van vogels, afkomstig van amateurs, professionals en instellingen, werd bedreigd omdat publieke (archieff-)instellingen ruimte- of geldgebrek hadden en omdat er nationaal beleid ontbrak voor het behouden van ornithologisch waardevol materiaal. Meermalen zijn belangrijke archieven met referentiemateriaal (bijv. jaren 1950-1970) verloren gegaan. Doel van het WOE project is om een kennis-infrastructuur op te bouwen voor het onderbrengen en ontsluiten van ornithologische archieven.

Het twee-jarig project "Ornithologisch Erfgoed" werd gesponsord door het Prins Bernhard Cultuurfonds (PBCF) en het IJsvogelfonds. Het is in maart 2016 afgerond. Resultaat is een blijvend landelijk meldpunt voor ornithologische archieven en inmiddels zijn meer dan 75 archieven getraceerd en grotendeels veiliggesteld. Om tot de vereiste kennisinfrastructuur te komen, bleek de samenwerking met de partners Sovon, Vogelbescherming Nederland en Naturalis BC zeer effectief. Contacten met het Nederlands Foto Museum, de Heimans en Thijsse Stichting, het Instituut voor Beeld en Geluid en het Museon zijn een stimulans voor landelijk archiefbeleid.

Veel energie en tijd is geïnvesteerd in zaken die voor WOE een efficiënte werkwijze bevorderen:

- Systematisch notuleren van de sessies die 4-6 keer per jaar worden gehouden, doorgaans bij VBN in Zeist, maar soms ook op locatie. Dit is het belangrijkste geheugen ten behoeve van latere communicatie over voortgang;
- Dropbox voor intern gebruik. Alle belangrijke documenten en correspondenties worden opgeslagen. Een aanvullend geheugen bij het voorbereiden van toekomstige publicaties;
- Een basisbeschrijving van het totale WOE-werkproces. Dit is mede van belang voor nieuwe deelnemers die tussentijds toetreden;

- Discussie met sleutelpersonen van buiten onze directe kring. In 2016 is zo een nuttig en plezierig contact ontstaan met Hans Vink van SBB.

In 2016 zijn activiteiten ontplooid die ertoe leidden dat het Nederlands Fotomuseum (NFM) nu een krachtig onderdeel is van ons netwerk. Het begon met een sessie op locatie bij het NFM. Vervolgens hebben wij uit ons projectbudget het NFM een financiële bijdrage verstrekt voor digitalisering van de fotocollectie 'van de Peppel', die via de WOE bij het NFM was ondergebracht. Ook gaven wij een bijdrage voor gedeeltelijke digitalisering van de fotocollectie Kooijmans. De uitvoering van deze activiteiten is nog niet afgerond. En Henriette Huijgens werkt namens ons een dag per week bij het NFM.

Onze aandacht voor digitalisering neemt toe. Zo zijn met financiële steun van het Jaap van Duijn Vogelfonds de twee samenvattende dagboeken van Bierman gedigitaliseerd. We zoeken nog naar een mogelijkheid om dit resultaat toegankelijk te maken voor derden. Wat de vele archieven betreft, is het hier niet de plaats voor uitvoerige bespreking.

Er bestaat geen intentie de erfgoedactiviteiten nu af te bouwen, maar er is wel een accentverschuiving van bedreigde archieven veiligstellen naar het ontsluiten daarvan.

De website van de WOE te vinden als <http://www.ornithologisch erfgoed.nl> en als <https://www.sovon.nl/ornithologisch erfgoed>. De ondersteuning van Sovon hiervoor stellen wij zeer op prijs. Toch hebben wij ons geïoriënteerd op een verdere verzelfstandiging van de website. Voorlopig is besloten, rekening houdend met inbreng uit de ALV, om de huidige website te handhaven.

8) Verbreding van Ornithologisch Erfgoed naar onze (voormalige) Overzeese Gebiedsdelen (OEVOG)

De ontwikkelde kennisinfrastructuur van de WOE kan breder ingezet worden dan tot nu toe, namelijk ook gericht op veiligstelling en ontsluiting van ongepubliceerde manuscripten en veldnotities verzameld door Nederlandse ornithologen in onze (voormalige) Overzeese Gebiedsdelen. Van Java bestaat een bibliografie, maar niet van de andere eilanden. De voorbereiding van deze verbreding als nieuw (deel-)project is nog niet afgerond. Het IJsvogelfonds van VBN heeft inmiddels een bijdrage beschikbaar gesteld. Om de voor 2017 geplande activiteiten in een nieuwe (kleine) werkgroep te kunnen uitvoeren, is een aanvullende subsidieaanvraag bij het PBCF in voorbereiding.

9) Project Georgië

De voorbereidende activiteiten van het AKN-bestuur en de projectgroep Georgië begonnen in 2014. Vervolgens maakte de werkgroep in 2015 een plan waarin SABUKO en BirdLife International centraal stonden. In het voorjaar van datzelfde jaar heeft Rinse van der Vliet namens de werkgroep een inventarisatie en vogeltelling uitgevoerd in de Chorocki delta.

Zijn rapportage is gebruikt voor de toekenning van IBA-status aan genoemde delta. Eind 2015 is de Stichting DuGOF opgericht als aanpalende stichting voor fondsenwerving en als 'gezicht' voor de aanvraag van ANBI-status. De leden van de werkgroep Georgië, Peter Lina, Martin Lok, Frank de Miranda en Jaap Vink, vormen in deze stichting het bestuur. Inmiddels is de intentie van ons en BRC om het bestuur van DuGOF in 2017 uit te breiden met Wouter Vansteelant en Folkert de Boer, beiden bestuurslid van BRC. En dank aan Paul Rutten voor het operationeel maken van de website <http://www.dugof.nl>.

In 2016 heeft de werkgroep zich gebogen over de operationele invulling van het plan uit 2015. De belangrijkste verandering is dat het Ministry of Environment and Natural Resources Management het belangrijkste contactpunt voor ons in Georgië zal zijn en dat inhoudelijk Ilia State University een belangrijke rol gaat spelen. In mei 2016 is van ons uit hierover een bespreking in Tbilisi gevoerd met de drie leidende ornithologen van de Universiteit:

- Alexandre Abuladze (Institute of Zoölogy);
- Zura Javakhishvili (Research Associate Institute of Ecology);
- Andrei Kandaurov (Institute of Zoölogy; ook verbonden aan de NGO Field Research Union "Campestre").

Naar aanleiding van dat overleg en afstemming daarover in Tbilisi met Alexander Rukhaia van SABUKO, is het plan nu uitgewerkt op twee hoofddoelen:

- I. Om binnen drie tot vier jaar te komen tot een avifaunistisch overzicht van Georgië (in het Engels, met Georgische samenvattingen), waarin de resultaten van 40 jaar ecologisch onderzoek van Ilia State University worden opgenomen, evenals een analyse door BRC van 10 jaar gestuwde roofvogeltrek bij Batumi;
- II. Om (gebruik makend van ad I) een tweetalige veldgids samen te stellen.

Ten behoeve van ad I is fondsenwerving gestart. Mede op aanbeveling van de ALV is ad II losgekoppeld en nog niet van een tijdspad voorzien. Hoewel voor de Avifauna al veel materiaal beschikbaar is, moeten nog voor verschillende soorten leemten in kennis worden opgevuld, maar daarvoor heeft Ilia State University momenteel onvoldoende budget beschikbaar. De snelheid van het verdere proces zal in hoge mate van fondsenwerving afhangen.

10) Excursieprogramma

In 2016 waren er twee excursies: 1) een meerdaagse excursie van 20-22 mei naar de nieuwe natuur rond Groningen onder leiding van Harm-Jan Wight en Egge Boerma en naar het Drents-Friese Wold onder leiding van Arend van Dijk en 2) Op 1 oktober een bezoek aan de Vinkenbaan van Meijendel onder leiding van Rinse van der Vliet en Peter Spierenburg.

De excursie naar Noord-Nederland trok 18 deelnemers en werd algemeen als succesvol beschouwd. Het feit dat de excursie ging naar voor veel leden onbekende gebieden onder

leiding van leden, die vertrouwd waren met de gebieden en ook uitgebreide achtergrond informatie hadden verzameld, heeft hier waarschijnlijk aan bijgedragen. Baltsende Draaihalzen, Grauwe Klauwieren, Kraanvogels met jongen, nestelende Witwangsterns, Steltkluten, een Zearend en een Griel werden waargenomen.

De excursie naar de vinkenbaan van Meijndel was eveneens geslaagd en de uitgebreide informatie van Rinse van der Vliet en Peter Spierenburg werd gewaardeerd. Er werden o.a. 4 Vuurgoudhaantjes en veel Zwartkoppen gevangen.

December 2016
Frank de Miranda
Martin Lok
Kees Scharringa